

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΥΠΑΝ

ΝΙΚΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΚΑΙ ΝΑΣΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΠΑ.ΒΙ.Σ.

ΜΑΡΤΙΟΣ, 2024

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΠΑ.ΒΙ.Σ.)

Υποστήριξη
σχολείων -
Επιμορφώσεις

Εθνική Στρατηγική για
την πρόληψη και
διαχείριση της βίας στο
σχολείο (2018-2022)

παράταση μέχρι το 2024

([www.pi.ac.cy
/pavis](http://www.pi.ac.cy/pavis))

Παγκύπρια Έρευνα
(2018-2023)

παράταση μέχρι το 2024

Ανάδειξη
Καλών
Πρακτικών

Ευρωπαϊκά
Έργα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ

- Οργάνωση σχολείου
  - Ενημέρωση
  - Ενδυνάμωση των παρισταμένων

ΠΡΟΛΗΨΗ για
όλους / όλες

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
σε
περιστατικά
εκφοβισμού

Διαχείριση περιστατικών
στη βάση της Εγκυκλίου
(Νοέμβριος '20, γπρ1441)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΑΝ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αρ. Φακ.: 7.19.04.16.1, Π.Ι. 12.10.03
Αρ. Τηλ.: 22402350, 22402487
Αρ. Φαξ: 22402394

11 Νοεμβρίου 2020

Προσέγγιση «Αναστοχασμός και ανάληψη
ευθύνης»

➤ Πολιτική Μηδενικής ανοχής της βίας

Διευθυντές/Διευθύντριες Σχολείων
Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής
και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Θέμα: Πρόληψη και διαχείριση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ), στο πλαίσιο της πολιτικής του για πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, προσκαλεί τις σχολικές μονάδες να αξιοποιήσουν το περιεχόμενο της παρούσας εγκυκλίου, ώστε να αναπτύξουν τη δική τους πολιτική για την πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού. Αναμένεται ότι οι σχολικές μονάδες θα επιδείξουν και θα καλλιεργήσουν την αρχή της μηδενικής ανοχής απέναντι στο φαινόμενο αυτό. Το πιο σημαντικό στοιχείο της μηδενικής ανοχής δεν είναι η χρήση τιμωρίας, αλλά η ανάπτυξη μίας σχολικής κουλτούρας ενάντια στη βία. Η διερεύνηση, η καταγραφή και η διαχείριση τέτοιων περιστατικών δεν δηλώνει αδυναμία των σχολείων. Αντίθετα, δηλώνει την αποφοραστικότητα και την ευαισθησία τους για μείωση του σχολικού εκφοβισμού.

Η πολιτική αυτή εντάσσεται στο Σχέδιο Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας, το οποίο καταρτίζεται από το Σχολείο με την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς (βλ. Εγκύκλιο γπρ4464, ημερ. 30/08/2016). Κατά τον καταρτισμό του Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας λαμβάνονται υπόψη, τόσο οι ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας όσο και οι υποχρεώσεις της πολιτείας που απορρέουν από τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Με την επικύρωση της Σύμβασης στην Κύπρο (1990/2000), η Πολιτεία δεσμεύεται όπως το παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση, η οποία θα πρέπει να στρέφεται προς την ανάπτυξη της προσωπικότητας, την καλλιέργεια του σεβασμού για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και την προετοιμασία του για μία υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία. Οφείλει, επίσης, να προστατεύει το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή

Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, 2006 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22000606 Φαξ: +357 22306974, <http://www.moc.gov.cy>

11/ 11 /2020

γπρ11441

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΑΝ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Αρ. Φακ.: 7.10.04.16.1, Π.Ι. 12.10.03
Αρ. Τηλ.: 22402350, 22402487
Αρ. Φαξ: 22402394

11 Νοεμβρίου 2020

Διευθυντές/Διευθύντριες Σχολείων
Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής
και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Θέμα: Πρόληψη και διαχείριση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού

Το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ), στο πλαίσιο της πολιτικής του για πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, προσκαλεί τις σχολικές μονάδες να αξιοποιήσουν το περιεχόμενο της παρούσας εγκυκλίου, ώστε να αναπτύξουν τη δική τους πολιτική για την πρόληψη και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού. Αναμένεται ότι οι σχολικές μονάδες θα επιδείξουν και θα καλλιεργήσουν την αρχή της μηδενικής ανοχής απέναντι στο φαινόμενο αυτό. Το πιο σημαντικό στοιχείο της μηδενικής ανοχής δεν είναι η χρήση τιμωρίας, αλλά η ανάπτυξη μίας σχολικής κουλτούρας ενάντια στη βία. Η διερεύνηση, η καταγραφή και η διαχείριση τέτοιων περιστατικών δεν δηλώνει αδυναμία των σχολείων. Αντίθετα, δηλώνει την αποφασιστικότητα και την ευαισθησία τους για μείωση του σχολικού εκφοβισμού.

Η πολιτική αυτή εντάσσεται στο Σχέδιο Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας, το οποίο καταρτίζεται από το Σχολείο με την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς (βλ. Εγκύκλιο γπρ4464, ημερ. 30/08/2016). Κατά τον καταρτισμό του Σχεδίου Δράσης Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας λαμβάνονται υπόψη, τόσο οι ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας όσο και οι υποχρεώσεις της πολιτείας που απορρέουν από τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Με την επικύρωση της Σύμβασης στην Κύπρο (1990/2000), η Πολιτεία δεσμεύεται όπως το παιδί έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση, η οποία θα πρέπει να στρέφεται προς την ανάπτυξη της προσωπικότητας, την καλλιέργεια του σεβασμού για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και την προετοιμασία του για μία υπεύθυνη ζωή σε μία ελεύθερη κοινωνία. Οφείλει, επίσης, να προστατεύει το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή

Παράρτημα I: Ορισμοί
και θεωρητικό
υπόβαθρο

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

Παράρτημα III:
Πολιτική του Σχολείου:
Διαχείριση σχολικού
εκφοβισμού

Παράρτημα IV: Έντυπα
χειρισμού σχολικού
εκφοβισμού

Παράρτημα V: Οδηγίες
ηλεκτρονικής
καταχώρισης
περιπτώσεων σχολικού
εκφοβισμού (ΣΕΠ)

Παράρτημα VI:
Υποστηρικτικές
υπηρεσίες και φορείς
ενάντια στον σχολικό
εκφοβισμό.

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ: ΟΡΙΣΜΟΣ

«Ένας μαθητής γίνεται αντικείμενο εκφοβισμού ή θυματοποιείται, όταν υποβάλλεται

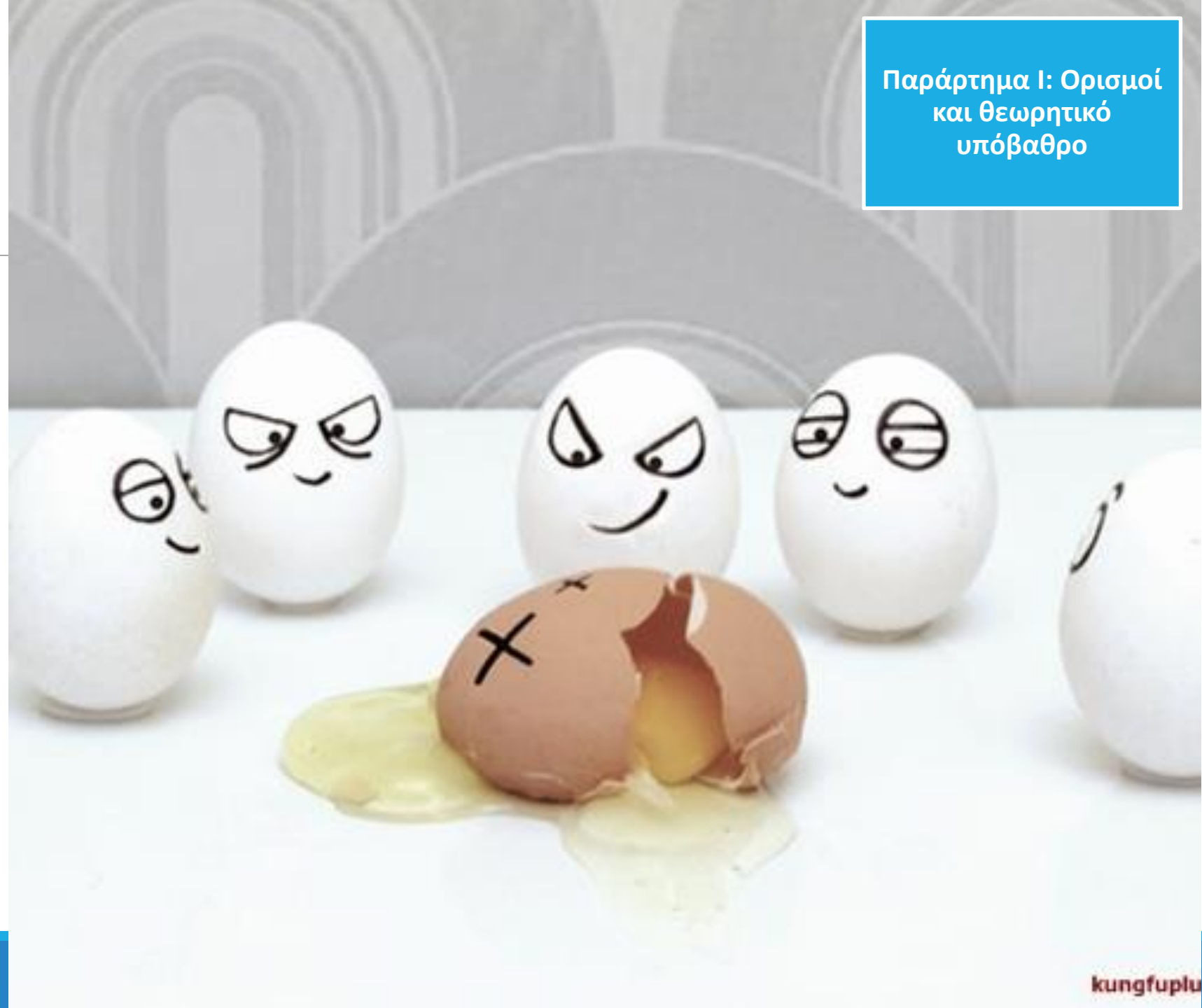
κατ' επανάληψη και

κατ' εξακολούθηση,

σε αρνητικές ενέργειες

από έναν ή περισσότερους άλλους μαθητές»

(Olweus 1986, 1991,1993).

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Σωματική ή
αριθμητική ή
κοινωνική.

Το παιδί που βιώνει εκφοβισμό δεν είναι σε θέση να υπερασπίσει τον εαυτό του/της. Ο εκφοβισμός είναι μια πράξη ΑΠΡΟΚΛΗΤΗ.

ΠΕΙΡΑΓΜΑ

- Το πείραγμα συμβαίνει μεταξύ φίλων με ισορροπία δύναμης και όλοι το απολαμβάνουν

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

- Το παιδί θεωρεί / νιώθει / βιώνει ότι οι πράξεις των άλλων ξεπερνούν τα όρια του αστείου και του/της προκαλούν συναισθηματική βλάβη ή νιώθει άβολα.

ΜΟΡΦΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Σωματικός Εκφοβισμός

Λεκτικός Εκφοβισμός

Σχισιακός
Εκφοβισμός

Καταστροφή Περιουσίας

Ηλεκτρονικός Εκφοβισμός

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ

Παράρτημα Ι: Ορισμοί
και θεωρητικό
υπόβαθρο

Παιδί που
εκφοβίζει

Ενισχυτικοί
θεατές

Υποστηρικτές

Σύμμαχοι

Αμέτοχοι
θεατές

Παιδί που
εκφοβίζεται

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Όταν εμφανίζονται περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού που δεν τυγχάνουν διαχείρισης, δημιουργείται στο σχολείο κουλτούρα ανοχής στον σχολικό εκφοβισμό.

Πρόκειται για αρνητικό σχολικό κλίμα που δημιουργεί σε κάποια παιδιά αισθήματα ανασφάλειας, φόβου και επιθυμίας να αποφύγουν το σχολείο.

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Πολιτική του Σχολείου – Πρόληψη
ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑΡΙΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΕΙ ΜΕ ΕΝΑ ΤΟΝΟ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ*

ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

Διαμόρφωση πολιτικής για αντιμετώπιση με έμφαση στη μηδενική ανοχή της βίας, στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης του σχολείου

Συγκρότηση ομάδας διαχείρισης περιστατικών βίας

Κοινοποίηση πολιτικής στους/στις εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές/ μαθήτριες

Κώδικας συμπεριφοράς του σχολείου με ξεκάθαρη αναφορά σε όλες τις μορφές σχολικού εκφοβισμού

Διαμόρφωση θετικού κλίματος στο σχολείο

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

6ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας

“Αναγνωρίζω & Αντιμετωπίζω τη Σχολική Βία”

Ενημερωτικό Φυλλάδιο για το Σχολικό Εκφοβισμό
Τάξεις: Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ
Καρδίτσα 2013 – 2014

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ τον εκφοβισμό

Τι σημαίνει σχολική βία και σχολικός εκφοβισμός (bullying);
Σύμφωνα με τον *Olweus* σχολική βία και σχολικός εκφοβισμός παρατηρείται όταν ένα παιδί «εκτίθεται, κατ' επανάληψη και σε διάρκεια χρόνου, σε αρνητικές πράξεις από ένα ή περισσότερα άτομα.»

Ο όρος «αρνητική πράξη» αναφέρεται στην πράξη εκείνη με την οποία «ένα άτομο προκαλεί εσκεμμένη βλάβη ή συναισθηματική δυσκολία σε άλλο άτομο, μέσω σωματικής επαφής, λεκτικών ή με άλλους τρόπους.»

Ποια είναι τα είδη του σχολικού εκφοβισμού;
Ο εκφοβισμός μπορεί να συμβεί με πολλούς τρόπους:

- **ΣΩΜΑΤΙΚΟΣ:** Με χτυπήματα, τρικλοποδιές, σπρωξιμάτα ή καταστροφή αντικειμένων.
- **ΛΕΚΤΙΚΟΣ:** Με βρισιές, προσβολές, κοροϊδία, χαρακτηρισμούς με σκοπό να γελοιοποιήσουν.
- **ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΣ:** Με έμμεσους τρόπους, «πίσω από την πλάτη» του παιδιού. Περιλαμβάνει διάδοση ψευμάτων ή άσχημων φημών, αρνητικές ή και χυδαίες χειρονομίες, αστεία που γελοιοποιούν, αποκλεισμός από παρέες, ομάδες και παιχνίδια.
- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ:** μέσω τηλεφώνου (κλήση ή SMS), χρήση υπολογιστή (αποστολή email, κατά τη διάρκεια chat ή χρήσης του facebook) ή άλλης ηλεκτρονικής συσκευής.

Στο φαινόμενο του bullying ποια μέρη εμπλέκονται;

- Το παιδί που δέχεται βία (θύμα)
- Το παιδί ή ομάδα παιδιών που ασκεί βία (θύτης)
- Τα παιδιά θεατές (παρατηρητές)
- Οι εκπαιδευτικοί
- Οι γονείς

▶ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Δημοσιεύτηκε την 15 Νοβ 2021

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Αγαπητοί Γονείς/Κηδεμόνες,

Ένας από τους βασικούς στόχους που έθεσε το Σχολείο μας κατά τη φετινή Σχολική Χρονιά 2021 – 2022 είναι η Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας και του Εκφοβισμού στο σχολικό περιβάλλον.

Το Σχολείο μας επιδεικνύει ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΑΝΟΧΗ σε περιστατικά βίας και εκφοβισμού που παρουσιάζονται στο σχολικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τις συχνές καταγγελίες όσον αφορά τη σχολική βία και παραβατικότητα στο σχολείο μας, φάνηκε πως υπάρχει εκφοβισμός μεταξύ των μαθητών/τριων του σχολείου μας (λεκτικός, σωματικός, συναισθηματικός, οικονομικός, διαδικτυακός) σε αρκετά μεγάλο βαθμό.

Για αυτό το λόγο το Σχολείο αποφάσισε τα πιο κάτω μέτρα/δράσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και του σχολικού εκφοβισμού:

1. Το Σχολείο μας από τη φετινή χρονιά συμμετέχει στο διετές Πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου «Εντοπισμός και Διαχείριση Περιστατικών Σχολικού Εκφοβισμού στο Γυμνάσιο».
2. Το Πρόγραμμα έχει ενταχθεί στο Ενιαίο Σχέδιο Βελτίωσης της σχολικής μας μονάδας και στο στο σχέδιο δράσης Επαγγελματικής Μάθησης.
3. Στόχος του προγράμματος είναι η παροχή στήριξης της σχολικής μας μονάδας για εφαρμογή πολιτικής πρόληψης και διαχείρισης το σχολικού εκφοβισμού. Υποστηρικτής του Προγράμματος είναι η κ. Νάσια Τροκκούδη, Λειτουργός Π.Ι.
4. Σε Παιδαγωγική Συνεδρία στις 17 Νοεμβρίου 2021, η κ. Τροκκούδη θα ενημερώσει τον Καθηγητικό Σύλλογο για θέματα Πρόληψης και Διαχείρισης Σχολικού Εκφοβισμού στο Γυμνάσιο.

Παράρτημα II: Πολιτική του Σχολείου: Πρόληψη σχολικού εκφοβισμού

Ανα
Τελε
Φωτ
Ημε
Συν

HME

Δ

2

9

16

23

30

ΧΡΗ

ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών

Διεξαγωγή σχετικών μαθημάτων
(εκφοβισμός, ενσυναίσθηση, σεβασμός)

Διαχείριση τάξης

Συνεργατική μάθηση (αλληλεπίδραση, συνεργασία, διάλογος, πολυσημία)

Στήριξη ευάλωτων μαθητών/μαθητριών (ενίσχυση αυτοεκτίμησης, ενίσχυση υπευθυνότητας, κοινωνικές δεξιότητες)

ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΑΘΗΤΗ / ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

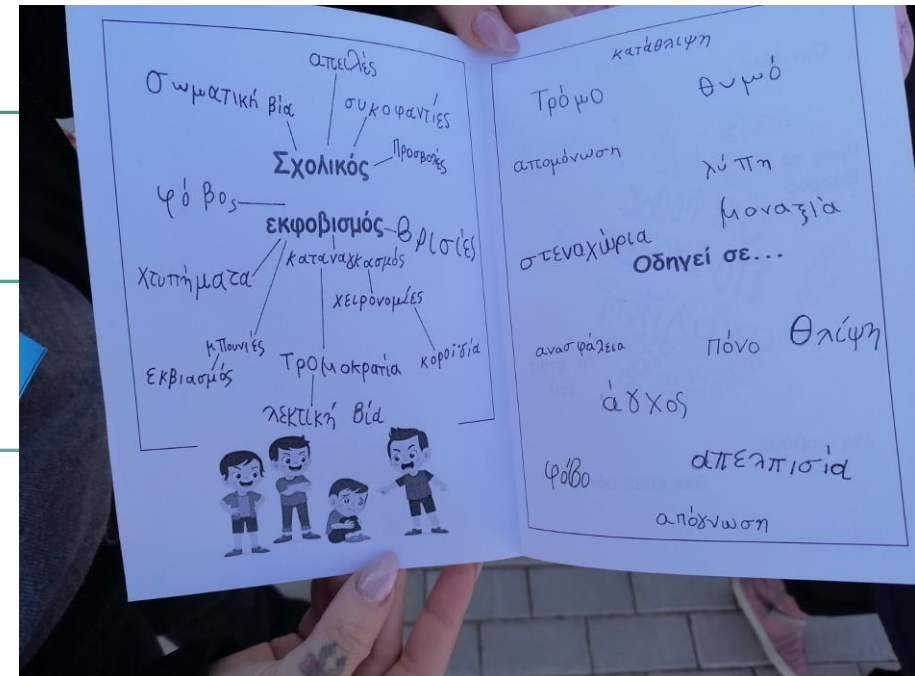
Δεξιότητες πρόληψης (ενσυναίσθηση, σεβασμός, διαχείριση συναισθημάτων, διεκδικητική συμπεριφορά, βελτίωση αυτοεικόνας, ...)

Δεξιότητες αντιμετώπισης εκφοβισμού

Ενεργός εμπλοκή μαθητών / μαθητριών
στη σχολική μονάδα (πχ στη λήψη αποφάσεων)

Ενδοσχολικές ημερίδες / συνέδρια

Ενδυνάμωση παρατηρητών – υποστηρικτών
των θυμάτων εκφοβισμού

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΜΗΔΕΝΙΚΗΣ ΑΝΟΧΗΣ ΣΤΗ ΒΙΑ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

Ανακούφιση
θύματος

Υποστήριξη του
θύματος να
κάνει αναφορά

Αναφορά
περιστατικού

Παρέμβαση (έκφραση
δυσaréσκειας, απόσπαση
προσοχής κ.α.)

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

Η πιο επώδυνη εμπειρία για το παιδί που βιώνει εκφοβισμό δεν είναι κατ' ανάγκη η επίθεση που δέχεται από τους θύτες, **αλλά η αίσθηση ότι ολόκληρη η ομάδα είναι εναντίον του**: κανείς δεν φαίνεται να νοιάζεται για τον πόνο του.

Οι θεατές αποτελούν το **καύσιμο του εκφοβισμού**. Όταν οι θεατές παρεμβαίνουν, μπορεί να σταματήσει ο φαύλος κύκλος του εκφοβισμού επειδή μειώνεται η κοινωνική ενίσχυση που λαμβάνουν οι θύτες από αυτούς.

Τα θύματα που τυγχάνουν υποστήριξης **έστω κι από ένα συμμαθητή** τους είναι λιγότερο αγχωμένα ή καταθλιπτικά κι έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση (μείωση ευαλωτότητας).

ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΟΝΕΩΝ

Παράρτημα II: Πολιτική
του Σχολείου: Πρόληψη
σχολικού εκφοβισμού

Προσφορά σεμιναρίων / διαλέξεων (σχολείο, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, οικείος ψυχολόγος, φορείς, κλπ.)

Ενεργός συμμετοχή τους σε δραστηριότητες/εκδηλώσεις του σχολείου

Τακτική επικοινωνία και συνεργασία

Συμμετοχή εκπροσώπων Συνδέσμου Γονέων στην Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας

Αρ. Φακ.: 07.07.001.013
Αρ. Τηλ.: 22402300
Αρ. Φαξ.: 22480505
e-mail: semgoneis@cyeam.pi.ac.cy

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
2252 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

25 Ιανουαρίου 2024

Διευθυντές/Διευθύντριες
Δημόσιων και Ιδιωτικών Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων,
Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Θέμα: Σεμινάρια για Γονείς σε θεματικές σχετικές με τη βία και την παραβατικότητα, 2023-2024

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνέχεια προηγούμενης ταυτάριμης εγκυκλίου, ημερ. 20/9/2023 και στο πλαίσιο της προσπάθειας του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΙΑΝ), για την υλοποίηση δράσεων με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και της παραβατικότητας στα σχολεία, ενημερώνει ότι με σκοπό την ενδυνάμωση των γονέων συνεχίζει να προσφέρει σεμινάρια για γονείς σε σχετικές θεματικές ενότητες, όπως: αντιρατσιστική εκπαίδευση, συναισθηματική νοημοσύνη, επικοινωνία και σχέσεις, διαχείριση συναισθημάτων/άγχους, παραβατική συμπεριφορά, πειθαρχία/πρωτόηση θετικής συμπεριφοράς και βία/σχολικός εκφοβισμός.

Τα Σεμινάρια για Γονείς έχουν ως στόχο να στηρίξουν τους γονείς και τις οικογένειες, αφού αποτελούν σημαντικό παράγοντα σχολικής αποτελεσματικότητας. Η διεξαγωγή των σεμιναρίων γίνεται κυρίως σε απογευματινό χρόνο και συνήθως, μετά από συνεννόηση με τη σχολική μονάδα και διαρκούν γύρω στις δύο ώρες. Ο κατάλογος των σεμιναρίων καθώς και άλλες χρήσιμες πληροφορίες υπάρχουν στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (<http://www.pi.ac.cy>) και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα των Σεμιναρίων για Γονείς (https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=389&Itemid=320&lang=el).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Παράρτημα ΙΙΙ:
Πολιτική του Σχολείου:
Διαχείριση σχολικού
εκφοβισμού

- Οργάνωση σχολείου
  - Ενημέρωση
  - Ενδυνάμωση των παρισταμένων

ΠΡΟΛΗΨΗ για
όλους / όλες

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
σε
περιστατικά
εκφοβισμού

Διαχείριση περιστατικών
στη βάση της Εγκυκλίου
(Νοέμβριος '20, γπρ1441)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ

Η διαχείριση γίνεται άμεσα,
αφού προηγηθεί διερεύνηση

Καταγραφή / Τήρηση
Αρχείου

Η διαχείριση γίνεται σε
χώρο όπου ο μαθητής/η
μαθήτρια νιώθει ασφαλής

Οι διάλογοι σε ξεχωριστές
ατομικές συναντήσεις

Διερεύνηση: Συλλογή
και ανάλυση
πληροφοριών (χώρο,
χρόνο, συμμετέχοντες,
διάρκεια, είδος)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Ξεχωριστές ατομικές
συναντήσεις με τα
3Θ (Θύμα, Θύτης,
Θεατές)

Διερεύνηση και
καταγραφή στο
Έντυπο Α
(Παράρτημα IV).

Καταχώριση στο
Σ.Ε.Π.

Ενημέρωση γονέων

Επικοινωνία με ΥΕΨ
κ.ά.

Παρακολούθηση /
Φροντίδα /
Παραπομπή

Τι ΔΕΝ πρέπει να λέμε!

Παράρτημα III:
Πολιτική του Σχολείου:
Διαχείριση σχολικού
εκφοβισμού

- «Προσπαθήστε να γίνετε φίλοι...»
- «Αγνόησέ τον και θα σταματήσει...»
- «Γιατί έγινε νομίζεις; Τι του έκανες;»
- «Γιατί δεν υποστήριξες τον εαυτό σου;»
- «Μην ανησυχείς! Όλοι περάσαμε από αυτό. Θα σε βοηθήσει να ωριμάσεις...»

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ «ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΒΙΩΝΕΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ»

Ο/Η εκπαιδευτικός καθησυχάζει το παιδί και
συγκεντρώνει στοιχεία

- γεγονότα, συχνότητα, εμπλεκόμενοι
- στην ερμηνεία του παιδιού αναφορικά με
γεγονότα,
- στις ενέργειες του παιδιού για να
προστατεύει τον εαυτό του,
- στις επιπτώσεις/ συνέπειες.
  - καθησυχάζει το παιδί
  - επισημαίνει ότι δεν ευθύνεται σε κάτι

*Έμαθα για αυτό που σου συμβαίνει και θα ήθελα να
ακούσω και τη δική σου άποψη....*

Θα διερευνήσω περισσότερο..

Θα παρθούν τα απαραίτητα μέτρα...

*Θεωρώ σωστό να ενημερώσω τους γονείς σου και
θα καλέσω προσωπικά τον/την..... για να του/της
αναφέρω ότι γνωρίζω την κατάσταση...*

*Θα ήθελα να νιώθεις άνετα και αν σου συμβεί κάτι
να μου το αναφέρεις.*

*Θα ήθελα να συναντηθούμε ξανά σε μια εβδομάδα
και...*

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ «ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΑΣΚΕΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ» - ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Παράρτημα III:
Πολιτική του Σχολείου:
Διαχείριση σχολικού
εκφοβισμού

Ο/Η εκπαιδευτικός:

- Μπαίνει σε διαδικασία αναστοχασμού με το παιδί (προβληματισμός, ενσυναίσθηση, επανόρθωση)
- Αναφέρει τα επόμενα βήματα διαχείρισης (π.χ. ενημέρωση γονέων, έντυπο αναστοχασμού, κ.λπ.)
- Υπενθυμίζει τους κανόνες του σχολείου και τις πολιτικές, τις προσδοκίες για τη συμπεριφορά του και την προσωπική του ευθύνη μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Τι ήταν λάθος με αυτό που έκανες;

Υπήρχε κάποιο πρόβλημα που προσπαθούσες να επιλύσεις; (ΟΧΙ Γιατί το έκανες αυτό;)

Πώς αλλιώς θα μπορούσες να συμπεριφερθείς

Τι θα μπορούσες να κάνεις στο μέλλον;

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΕΣ

- ✓ Συλλογή πληροφοριών.
- ✓ Τρόποι αντίδρασης ή μη (λόγοι).
- ✓ Αναλογισμός πιθανής ευθύνης.

Ο/Η εκπαιδευτικός βοηθά τον/τη θεατή:

- να προβληματιστεί για τη συμπεριφορά του/της (ανάπτυξη ενσυναίσθησης).
- Να σκεφτεί τρόπους που θα μπορούσε να βοηθήσει το παιδί που εκφοβίζεται.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ/ΚΗΔΕΜΟΝΕΣ

ΓΟΝΕΙΣ ΘΥΜΑΤΟΣ

- Να νιώσουν ασφάλεια, να κατανοήσουν ότι το σχολείο έχει τις ικανότητες να το διαχειριστεί και ότι δεν θα κλείσει τα μάτια

ΓΟΝΕΙΣ ΘΥΤΗ

- Να νιώσουν σεβασμό και να αντιληφθούν ότι το παιδί τους δεν στοχοποιείται

ΓΟΝΕΙΣ ΘΕΑΤΩΝ

- Χωρίς διαρροή ευαίσθητων πληροφοριών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV - ΕΝΤΥΠΑ

- Έντυπο Α: Καταγραφή περίπτωσης Σχολικού Εκφοβισμού
- Έντυπο Β: Παρακολούθηση περίπτωσης Σχολικού Εκφοβισμού
- Έντυπο Γ: Έντυπο Αναστοχασμού για περίπτωση Σχολικού Εκφοβισμού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV - ΕΝΤΥΠΑ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Έντυπο Α: Καταγραφή περίπτωσης Σχολικού Εκφοβισμού

Όνομα εκπαιδευτικού: .....

Ημερομηνία και ώρα περιστατικού: .....

Όνομα παιδιού/θύτη (ή θυτών): .....

Όνομα παιδιού/θύματος (ή θυμάτων) .....

Όνομα παιδιού/ών θεατή/θεατών: .....

Ο εκφοβισμός ή το περιστατικό αναφέρθηκε από (σημειώστε √):

Θύμα		Θύτη	
Μαθητή/Μαθήτρια που ήταν μάρτυρας		Γονέα/Κηδεμόνα	
Μαθητή/Μαθήτρια που το άκουσε		Βοηθητικό προσωπικό	
Εκπαιδευτικό που ήταν μάρτυρας		Ανώνυμη αναφορά	
Εκπαιδευτικό που το άκουσε		Άλλο πρόσωπο (διευκρινίστε)	

Περιγραφή του περιστατικού ή των περιστατικών:

.....

.....

.....

Χαρακτηριστικά/ά στοιχεία οπιοί/α βασίστηκε ο εκφοβισμός – αν ισχύει (σημειώστε √):

Χρώμα δέρματος	Αναπηρία	Εμφάνιση (διευκρινίστε)	
Κοινότητα	Ηλικία	Σχολική επίδοση	
Εθνική ή εθνοτική καταγωγή	Σεξουαλικός προσανατολισμός	Ειδικές ικανότητες ή ταλέντα	
Θρησκεία	Ταυτότητα φύλου	Άλλο (διευκρινίστε)	
Γλώσσα	Φύλο		
Καθεστώς παραμονής	Πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις		

Έντυπο Α: Καταγραφή περίπτωσης Σχολικού Εκφοβισμού

Χώρος όπου συνέβη ο σχολικός εκφοβισμός

Διάδρομος, τουαλέτες, αποδυτήρια, σκάλες, Αίθουσα διδασκαλίας, Αυλή, Γήπεδο, Ολοήμερη σχολική δραστηριότητα, λεωφορείο από/προς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κ.λπ.), Ηλεκτρονικό κινητό), άλλο _____

Μορφές εκφοβιστικής συμπεριφοράς (κυκλώ)

Σωματική: χτυπήματα, κλωτσιές, γροθιές, φτύσιμο, τρικλοποδιές, σπρωξίματα, κλοπή, κατάσχεση ή καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, απειλητικές / ανεπιθύμητες χειρονομίες σεξουαλικού περιεχομένου, εξαναγκασμός σε σεξουαλικές προσβλητικές πράξεις, άλλο _____

Λεκτική: χλευασμοί, χρήση μειονεκτικών επιθέτων, βρισιές, απειλητικά ή προσβλητικά μηνύματα, ανάρμοστα σεξουαλικά σχόλια, λεκτικές απειλές, άλλο _____

Σχισιακή: διάδοση ψευδών ή/και επιβλαβών φημών, υποτιμητικά σχόλια αναγραφμένα σε δημόσια μέρη, απομόνωση, άλλο _____

Διαδικτυακή: αποστολή προσβλητικών ή απειλητικών μηνυμάτων, ανάρτηση ή αποστολή σε τρίτα άτομα κατασκευασμένων φωτογραφιών και μαγνητοσκοπημένου υλικού (βίντεο), διάδοση ψευδών ή ταπεινωτικών σχολίων, πλαστοπροσωπία, εσκεμμένο αποκλεισμό από διαδικτυακά ομαδικά παιχνίδια, άλλο _____

Σημειώστε σε ποιες ενέργειες έχετε προβεί:

Συναντήσεις (θύτης, θύμα, θεατής/θεατές):

Έντυπο αναστοχασμού για τον/την θύτη:

Επικοινωνία με γονείς/κηδεμόνες (θύτης, θύμα, θεατής/θεατές):

Παραπομπή σε άλλες υπηρεσίες:

Κυρώσεις που έχουν επιβληθεί – αν ισχύει (κυκλώστε ό,τι ταιριάζει):

έντυπο αναστοχασμού, παρατήρηση, γραπτή επίπληξη, επικοινωνία με το σπίτι, κοινωφελής εργασία, αποζημίωση, συζητήσεις με παιδιά και οικογένειες, στήρηση συμμετοχής, άλλο (διευκρινίστε) _____

Παράρτημα IV: Έντυπα χειρισμού σχολικού εκφοβισμού

**Έντυπο Γ: Έντυπο Ακαστοχασμού για περίπτωση
Σχολικού Εκφοβισμού**

Όνοματεπώνυμο: ..... Ημερομηνία: .....

1. Γιατί σου έχει ζητηθεί να συμπληρώσεις αυτό το έντυπο;

.....
.....

2. Περιγράψε τη συμπεριφορά σου. Τι έκανες;

.....
.....

3. Τι προσπαθούσες να καταφέρεις όταν συμπεριφέρθηκες με αυτό τον τρόπο;

.....
.....

4. Ποιους κανόνες της τάξης ή του σχολείου επέλεξες να μην ακολουθήσεις;

.....
.....

5. Ποιους και με ποιο τρόπο επηρέασε η συμπεριφορά σου αυτή;

.....
.....

6. Πώς αλλιώς θα μπορούσες να συμπεριφερθείς;

.....
.....

7. Υπάρχει κάτι που μπορείς να κάνεις ώστε να επανορθώσεις;

.....
.....

Υπογραφές:

Μαθητή/Μαθήτριας: .....

Εκπαιδευτικού: .....

Γονιού/Κηδεμόνα: .....

Παράρτημα IV: Έντυπα
χειρισμού σχολικού
εκφοβισμού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ ΕΝΤΥΠΟΥ ΣΤΟ ΣΕΠ

Παράρτημα V: Οδηγίες ηλεκτρονικής καταχώρισης περιπτώσεων σχολικού εκφοβισμού (ΣΕΠ)

Τεχνική Υποστήριξη
22806308
22306012

- Έντυπα
- Στατιστικά στοιχεία
- Εγκεκριμένα βιβλία και Διδακτικά Μέσα
- Διδακτικά βιβλία Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Οδηγίες για τη Σχολική Χρονιά 2016-2017
- Εκπαιδευτικές Περιφέρειες
- Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας, Σχολικά Κυλικεία
- Σχολικά Κτίρια
- Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

- Γενικές Πληροφορίες

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Γενικές Πληροφορίες

ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠ/ΣΗ

- Γενικές πληροφορίες

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Ειδική Εκπαίδευση

Η Δημοτική Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της εκπαίδευσης και έχει ως βασικό στόχο να οργανώνει, εξασφαλίζει και προσφέρει σε όλα τα παιδιά-ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, χώρα προέλευσης, οικογενειακή κατάσταση, κοινωνικό υπόβαθρο και πνευματικές δυνατότητες - τέτοιες ευκαιρίες, ώστε να αναπτύσσονται ισόρροπα στον γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα.

Η φοίτηση στην προδημοτική τάξη είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά που έχουν φτάσει στην ηλικία των 4 χρονών και 8 μηνών κατά την 1η Σεπτεμβρίου της χρονιάς που θα αρχίσει η φοίτησή τους, ενώ η φοίτηση στο δημοτικό σχολείο είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά που έχουν φτάσει στην ηλικία των 5 χρονών και 8 μηνών.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των σχολείων, καθώς και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην τάξη, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη διαδικασία της μάθησης και επικεντρώνονται σε στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές μάθουν πώς να μαθαίνουν, όπως επίσης και πώς να αναπτύξουν κριτική και δημιουργική σκέψη.

Βασικό μέλημα της Δημοτικής Εκπαίδευσης, επίσης, είναι η προσπάθεια που καταβάλλεται, ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν και να αναπτύξουν την εθνική τους κληρονομιά και να συνειδητοποιήσουν την εθνική τους ταυτότητα: την

Εκπαίδευση

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού

Διαχείριση Εξοπλισμού Σχολείων

ΕΙΣΩΜΑΤΟΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ

- ΥΕΨ
- ΥΣΕΑ
- ΟΑΠ
- ΠΑΒΙΣ
- ΥΨΥΠΕ (Υπηρεσίες ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων)
- ΚΕΝΤΡΟ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (τηλ. 1480)
- ΟΝΕΚ (Μικρή Άρκτος, τηλ. 1410)
- HFC CRC Policy Center (Hope for Children)
- Εργαστήριο Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας (Πανεπ. Κύπρου)
- ΚΕΣΥ (Κέντρο έρευνας και συμβουλευτικών υπηρεσιών)
- 116111 (Ευρωπαϊκή γραμμή στήριξης παιδιών και εφήβων)

Είναι αλήθεια ότι ο νόμος δεν μπορεί να
αναγκάσει έναν άνθρωπο να μ'αγαπήσει,
αλλά μπορεί να τον εμποδίσει να με λιντσάρει.
Κι αυτό είναι πολύ σημαντικό.

-Μάρτιν Λούθερ Κινγκ

Ευχαριστούμε !

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
MINISTRY OF EDUCATION, SPORT AND YOUTH

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
CYPRUS PEDAGOGICAL INSTITUTE

EL EN Τρίτη, 20 Σεπτεμβρίου 2012

Τομέας Επιμόρφωσης | Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας | Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας | ΥΑΠ | ΚΕΕΑ | ΠΑ.ΒΙ.Σ

Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

ΠΑ.ΒΙ.Σ. Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

Καλωσορίστε στην ιστοσελίδα του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.)

Το ΠΑ.ΒΙ.Σ. μέσω των δομών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου παρέχει στήριξη σε σχολικές μονάδες για εφαρμογή προγραμμάτων, επιμορφώσεων και δράσεων στο πλαίσιο 1 Εθνικής Στρατηγικής για Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο.

Σκοπός του ΠΑ.ΒΙ.Σ. είναι η προαγωγή και η διατήρηση ενός ασφαλούς και φιλικού σχολικού περιβάλλοντος για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι όροι εντολής του ΠΑ.ΒΙ.Σ. είναι να:

- Συλλέγει, καταγράφει και αναλύει στοιχεία που αφορούν στην έκταση και στις μορφές της βίας στο σχολείο.
- Συλλέγει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αναφορικά με καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης 1 παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο.
- Προωθεί μία συστηματική συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς εταίρους.
- Καταθέτει εισηγήσεις για καθορισμό πολιτικής που αφορά στην πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο.

Πατήστε **εδώ** για πρόσβαση στο ηλεκτρονικό ενημερωτικό έντυπο με τις δράσεις του ΠΑ.ΒΙ.Σ.

ΠΑ.ΒΙ.Σ.

Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

www.pi.ac.cy/pavis